

မြန်မာနိုင်ငံ ရေညောင်နို့တိုင်းငှက် (*Eurynorhynchus pygmeus*)

မိန်းမပိုင်းရေလှိုင်ငှက်စိမ့်ချက်

ဇွန်လ ၂၀၁၄ - ဒီဇင်ဘာ ၂၀၁၆

မြန်မာနိုင်ငံ ရေညောင်နှုတ်ဝိုင်းငှက် (*Eurynorhynchus pygmeus*) ထိန်းသိမ်းရေးလုပ်ငန်းစီမံချက်

ဇူလိုင် ၂၀၁၄ - ဒီဇင်ဘာ ၂၀၁၆

ဇီဝမျိုးစုံမျိုးကွဲနှင့် သဘာဝထိန်းသိမ်းရေးအသင်း (BANCA) မှထုတ်ဝေသည်။

မာတိကာ စာမျက်နှာ

- ၁. အကျဉ်းချုပ်..... ၂
- ၂. ရေညှောင့်နှုတ်ဝိုင်းငှက် နိုင်ငံတကာဆက်စပ်မှု ၃
- ၃. မြန်မာနိုင်ငံရှိရေညှောင့်ဝိုင်းငှက် - ယနေ့အထိဆောင်ရွက်ပြီးသမျှ ၄
- ၄. မြန်မာနိုင်ငံတွင် ရေညှောင့်နှုတ်ဝိုင်းငှက်အပေါ် အဓိကခြိမ်းခြောက်မှုများ..... ၈
- ၅. အဓိကအသိဉာဏ်ဗဟုသုတကွာဟချက်များ..... ၉
- ၆. ဤမျိုးစိတ်လုပ်ငန်းစီမံချက်၏ ရည်ရွယ်ချက် ၁၀
- ၇. လုပ်ငန်းအတွက်ဘောင် (သတ်မှတ်ခြင်း)၁၂
- ၈. ဆက်လက်လေ့လာဖတ်ရှုရန် ၁၇
- ၉. နောက်ဆက်တွဲ - အဓိကပါဝင်ပတ်သက်သူများ..... ၁၈

စုစည်းသူ - ပြည်ဖြိုးအောင် ^၁ ၊ တိုနီထင်လှ ^၁ BANCA နှင့် ရှော့ဘ်ရှယ်လဒန် ^၂ RSPB

^၁ ဇီဝမျိုးစုံမျိုးကွဲနှင့်သဘာဝထိန်းသိမ်းရေးအသင်း BANCA ၊ အမှတ်(၉၄၃)၊ ဒုတိယထပ်၊ ယာဖက် ကျိုက်
ဝိုင်းဘုရားလမ်း၊ အမှတ်(၃) ရပ်ကွက်၊ မရမ်းကုန်းမြို့နယ်၊ ရန်ကုန်၊ မြန်မာနိုင်ငံ။

^၂ ငှက်များကာကွယ်ရေးတော်ဝင်အသင်း (RSPB), The Lodge, Sandy Bedfordshire, SG19 2DL,
United Kingdom

ဤစီမံချက်သည် ၁၃-၁၁-၂၀၁၂ နေ့တွင် ရန်ကုန်မြို့ရှိ BANCA ရုံးတွင်ကျင်းပခဲ့သော ရေညောင်နှုတ် ဝိုင်း
အလုပ်ရုံဆွေးနွေးပွဲမှ ရလဒ်အချက်လက်တို့ကိုအခြေခံသည်။

ပါဝင်သူများ - တိုနီထင်လှ၊ သီတာငြိမ်း၊ အောင်ကျော်ညွန့်၊ ပြည်ဖြိုးအောင်၊ စန်းဝေလွင်၊ ခင်မောင်စိုး၊
မြင့်ကျော်သူရ၊ Rob Sheldon၊ Norbert Schäffer။

ဂုဏ်ပြုမှတ်တမ်းတင်ခြင်း - မျိုးစိတ်အလုပ်စီမံချက်မူကြမ်းသို့အောက်ပါပုဂ္ဂိုလ်များက တန်ဖိုးရှိ
လှသောမှတ်ချက်အကြံပြုချက်ပေးခဲ့ကြသည် - Nigel Clark, Mike Crosby, Geoff Hilton, Baz Hughes
Becky Rush, Karin Eberhardt, Paul Insua- Cao and Christoph Zockler (EAAFP SBS TF
Coordinator). ဤမျိုးစိတ်အလုပ်စီမံချက်သည် “ ရေညောင်နှုတ်ဝိုင်းကမ္ဘာနှင့်အဝှမ်းပျောက်
ကွယ်သွားခြင်းမှကယ်တင်ခြင်း” ပရောဂျက်ကို UK အစိုးရ၏ Darwin Initiative မှရန်ပုံငွေထောက်ပံ့
၍ငှက်များကာကွယ်ရေးတော်ဝင်အသင်း (RSPB) (the UK BirdLife Partner) ကအကောင်အထည်ဖော်
ဆောင်ရွက်သည်။

မျက်နှာဖုံးပုံ - ချန်လင်းနှင့်ပြည်ဖြိုးအောင်

စီမံချက်ကာလ - ဤမျိုးစိတ်၏စီမံချက်သည် ၂၀၁၄ မှ ၂၀၁၆ အထိဖြစ်သည်။

၁. အကျဉ်းချုပ်

ရေညောင်နှုတ်ဝိုင်း (*Eurynorhynchus pygmeus*) သည် ခရီးဝေးပြောင်းရွှေ့သွားလာသော ငှက်ဖြစ်၍ ရုရှား နိုင်ငံတွင်သားပေါက်ပြီး၊ နှစ်စဉ်ကီလိုမီတာ ၈၀၀၀ မကပျံသန်း၍ တောင်နှင့်အရှေ့အရှေ့တောင် အာရှတွင်ဆောင်းခိုသည်။ တစ်ကမ္ဘာလုံးရှိ ငှက်ကောင် ရေတစ်ဝက်ခန့်မှာ မြန်မာနိုင်ငံတွင်ဆောင်းခိုသည်ဟု သိရသည်။ နိုင်ငံတကာသဘာဝထိန်းသိမ်းရေးအသင်း(IUCN)၏ အန္တရာယ်ကျရောက်နေသောမျိုးစိတ်များ၏ အနီရောင် စာရင်းအရကမ္ဘာနှင့်အဝှမ်း မျိုးသုန်းလုနီးပါးအန္တရာယ်ရှိနေသောမျိုးစိတ်အဖြစ်သတ်မှတ်ထားသည်။ ယင်းသတ်မှတ်ချက်သည် သဘာဝအတိုင်းတည်ရှိမြဲမျိုးစိတ်တစ်ခုအတွက်အမြင့်ဆုံးသော ပျောက်ကွယ်မှုအန္တရာယ် ခြိမ်းခြောက်မှုဖြစ်သည်။ ငှက်အရေအတွက်ကျဆင်းလာခြင်းအတွင်းလျော့ကျသွားပါက (၁၀) စုနှစ်တစ်ခုအတွင်းပျောက်ကွယ်သွားနိုင်သည်။ ရေညောင်နှုတ်ဝိုင်းအတွက်အဓိကခြိမ်းခြောက်မှုများသည် ဤငှက်ပေါက်ပွားရာမဟုတ်သောဒေသများတွင်ဖြစ်ပေါ်သည်။ မြန်မာနိုင်ငံတွင်တွေ့ရှိရသော အဓိကခြိမ်းခြောက်မှု (၄) ခုမှာ ငှက်ကိုဖမ်းဆီးပစ်ခတ်ခြင်း (အဆိုးဝါးဆုံးနှင့်အရေးကြီးဆုံး)၊ ကမ်းခြေဒေသများကိုတိကျသောကာကွယ်ထားမှုမရှိခြင်း၊ ထိန်းထိန်းသိမ်းသိမ်းမရှိသော ကမ်းခြေဒေသဖွံ့ဖြိုးရေးနှင့် ဒီရေတောပြန်လည်ထူထောင်ခြင်းကြောင့်ငှက်၏နေထိုင်ရာပျက်စီးခြင်း၊ ငါးဖမ်းရာမှ မရည်ရွယ်ဘဲ မတော်တဆမိခြင်းတို့ဖြစ်သည်။ ဤမျိုးစိတ်ကာကွယ်ရေးလုပ်ငန်းများကို ၂၀၁၀ ခုနှစ်မှစ၍ မြန်မာနိုင်ငံတွင်ဆောင်ရွက်နေပါသည်။ အထူးသဖြင့်လူမှုစီးပွား လေ့လာမှုလားရေးမှတ်တမ်းနှင့် ငှက်မှဆိုးများကိုရှာဖွေဖော်ထုတ်ခြင်း၊ အစားထိုးအသက်မွေးဝမ်းကျောင်းများဖန်တီးပေးခြင်း၊ ရေညောင်နှုတ်ဝိုင်းနှင့်ပတ်သက်သော အသိဉာဏ် ဗဟုသုတပေးခြင်း၊ ကျေးလက်ဒေအလိုက်ထိန်းသိမ်းစောင့်ရှောက်ရေးအဖွဲ့များဖွဲ့စည်းပေးခြင်းနှင့် ၂၀၁၃ တွင် မုတ္တမကွေ့ကိုအဆိုပြု ထားသော Ramsar site နယ်နိမိတ်သတ်မှတ်ခြင်းတို့ ဖြစ်သည်။

ဤမျိုးစိတ်ထိန်းသိမ်းရေးအလုပ်စီမံချက်တွင် BANCA အနေဖြင့် ၂၀၁၄ ဇူလိုင်လမှ ၂၀၁၆ ဒီဇင်ဘာအထိ ဆောင်ရွက်မည့်လုပ်ငန်းများကိုအကျဉ်းချုပ်ဖော်ပြထားပါသည်။ လုပ်ငန်းစီမံချက်တွင်ရေညောင်နှုတ်ဝိုင်းကိုကာကွယ်ရန်နှင့် မျိုးစိတ်ပျောက်ကွယ်ခြင်းမှ ကယ်တင်ရန်ကယ်တင်ရန်နိုင်ငံတကာမှ အားထုတ်ကြိုးပမ်းမှုများကိုကူညီရန်ဖြစ်သည်။ အောက်ဖော်ပြပါလုပ်ငန်းစီမံချက်၏ရည်မှန်းချက်များအပေါ် သဘောတူညီမှုရရှိထားပြီးဖြစ်၍ သက်ဆိုင်ရာရည်မှန်းချက်တစ်ခုစီအတွက် လုပ်ငန်းနှင့်တာဝန်ယူမည့် ပုဂ္ဂိုလ်(အဖွဲ့)ပါဝင်သည်။

နိုင်ငံတော်အဆင့်လုပ်ငန်းစီမံချက်၏ရည်မှန်းချက်များ

ရည်မှန်းချက် (၁) မုတ္တမကွေ့နှင့်နံ့သာကျွန်းတွင် Ramsar site တည်ထောင်ရန်နှင့် site ကိုအရေးကြီးမျိုးစိတ်များ နေထိုင်ရာအရပ်ရေရှည်တည်တံ့ရေးအတွက်သင့်လျော်သောအတွင်း၊ အပြင်နယ်နိမိတ်သတ်မှတ်ရန်။

ရည်မှန်းချက် (၂) ဒေသခံပြည်သူများအခြေခံသော မုတ္တမကွေ့သဘာဝအရင်းအမြစ်စီမံခန့်ခွဲရေးသည် မျိုးစိတ်များကိုကာကွယ်ရန်နှင့်ဒေသခံတို့၏အသက်မွေးဝမ်းကျောင်းမှုကိုအထောက်အကူပြုရန်၊ ယင်းတို့ကိုဒေသအစိုးရအဖွဲ့အစည်းများ၏အထောက်အကူဖြင့်အားဖြည့်ရန်။

ရည်မှန်းချက် (၃) ရေညောင်နှုတ်ဝိုင်းထိန်းသိမ်းရန်လိုအပ်သောသတင်းအချက်အလက်နှင့် အသိဉာဏ်ကွာဟမှုများကို ဖြည့်ဆည်းရန် Ramsar site စီမံခန့်ခွဲမှုစီမံချက်ကို တိုက်ရိုက်ပါဝင်အထောက်အကူပြုရန်။

ရည်မှန်းချက် (၄) ဒေသခံများနှင့်အစိုးရအဖွဲ့စည်းများကိုအသိပေးစည်းရုံးသိမ်းသွင်းလျက်ရေညောင်နှုတ်ဝိုင်းနှင့်အခြားအန္တရာယ်ကျရောက်နေသောပြောင်းရွှေ့ငှက်များကိုထိန်းသိမ်းရန်။

၂. ရေညောင်နွတ်ဝိုင်းငှက် - နိုင်ငံတကာနှင့်ဆက်စပ်မှု

IUCN က (*Eurynorhynchus pygmeus*) ကိုအလွန်ဆိုးဝါးစွာအန္တရာယ်ကျရောက်နေသော ငှက်ဟု သတ်မှတ်ထားသည်။ ဤငှက်၏ကောင်ရေမှာ တစ်နှစ်လျှင် ၂၆% လျော့ကျနေလျက်၊ ခန့်မှန်းခြေအရ တစ်ကမ္ဘာလုံး တွင်အကြမ်းဖျင်းကောင်ရေ အစုံ ၁၀၀ သာကျန်တော့သည်။ ဤနှုန်းထားအတိုင်းဆက်၍လျော့ကျသွားပါက ၁၀ စု နှစ်အတွင်း ဤမျိုးစိတ်ပျောက်ကွယ်သွားလိမ့်မည်။

ယင်းသည်ခရီးဝေးပြောင်းရွှေ့သွားလာသောငှက်ဖြစ်၍ ရုရှားနိုင်ငံအရှေ့ပိုင်းရေခဲကန္တာရဒေသ ကမ်းခြေတွင် ပေါက်ဖွားသည်။ ထိုနောက်အရှေ့အာရှ-ဩစတြေးလျ ပျံသန်းလမ်းကြောင်းအတိုင်းတောင်ဘက်သို့ ကီလိုမီတာ ၈၀၀၀ အကွာအဝေးထိပျံသန်းသည်။ ပင်လယ်ဝါတွင်နားခိုရန်အဓိကနေရာများရှိသည်။ အရှေ့အာရှနှင့်အရှေ့တောင်အာရှ ဒီတက်/ကျဇုံကြားလတာပြင်တွင် ဆောင်းခိုကြသည်။ အထူးသဖြင့်မြန်မာနိုင်ငံနှင့် ဘင်္ဂလားနိုင်ငံတင် ဖြစ်သည်။ မကြာမီကာလက ငှက်ကောင်ရေကျဆင်းစေသောအဓိကတွန်းအား(အကြောင်းရင်း) မှာသက်ငယ်ကောင် များဆက်လက်အသက်ရှင်နိုင်မှုနှုန်းအလွန်နိမ့်ကျခြင်းကြောင့်ဖြစ်ဟန်တူသည်။ ငှက်အနည်းငယ်သာလျှင်အရွယ် ရောက်၍သားပေါက်နိုင်သည့်အဆင့်သို့ရောက်ပြီးငှက်ကောင်ရေအနည်းငယ်ပြန်လည်ဖြည့်ဆည်းနိုင်သည်။ သက် ငယ်ကောင်များမှာ နှစ်နှစ်သားအရွယ်ရောက်မှသားပေါက်ရာဒေသသို့ပြန်သွားကြသည်။ သက်ငယ်ကောင်များသေ ဆုံးရသည့်အဓိကအကြောင်းရင်းမှာငှက်ကိုထောင်ဖမ်းခြင်း၊ ပစ်ခတ်ခြင်းကြောင့်ဖြစ်၍ အခြေခံအားဖြင့်ဆောင်းခို ဒေသတွင်ဖြစ်လေ့ရှိသည်။ အထူးသဖြင့်မြန်မာနှင့်ဘင်္ဂလားဒေ့ရှ်နိုင်ငံများတွင်ဖြစ်သည်။

ဤလုပ်ငန်းစီမံချက်သည်မြန်မာနိုင်ငံက ကတိပြုလက်မှတ်ရေးထိုးထားသောအောက်ဖော်ပြပါ ကွန်ဗေးရှင်း (သဘောတူညီလာခံ) များကိုအထောက်အကူပြုသည်။

- ဇီဝမျိုးစုံမျိုးကွဲ သဘောတူညီလာခံ
- နိုင်ငံတကာအဆင့်အရေးပါသောရေတိမ်ဒေသများ Ramsar သဘောတူညီချက်ညီလာခံ

၃. မြန်မာနိုင်ငံရှိ ရေညောင်နှုတ်ဝိုင်းငှက် - ယနေ့အထိဆောင်ရွက်ပြီးသမျှ

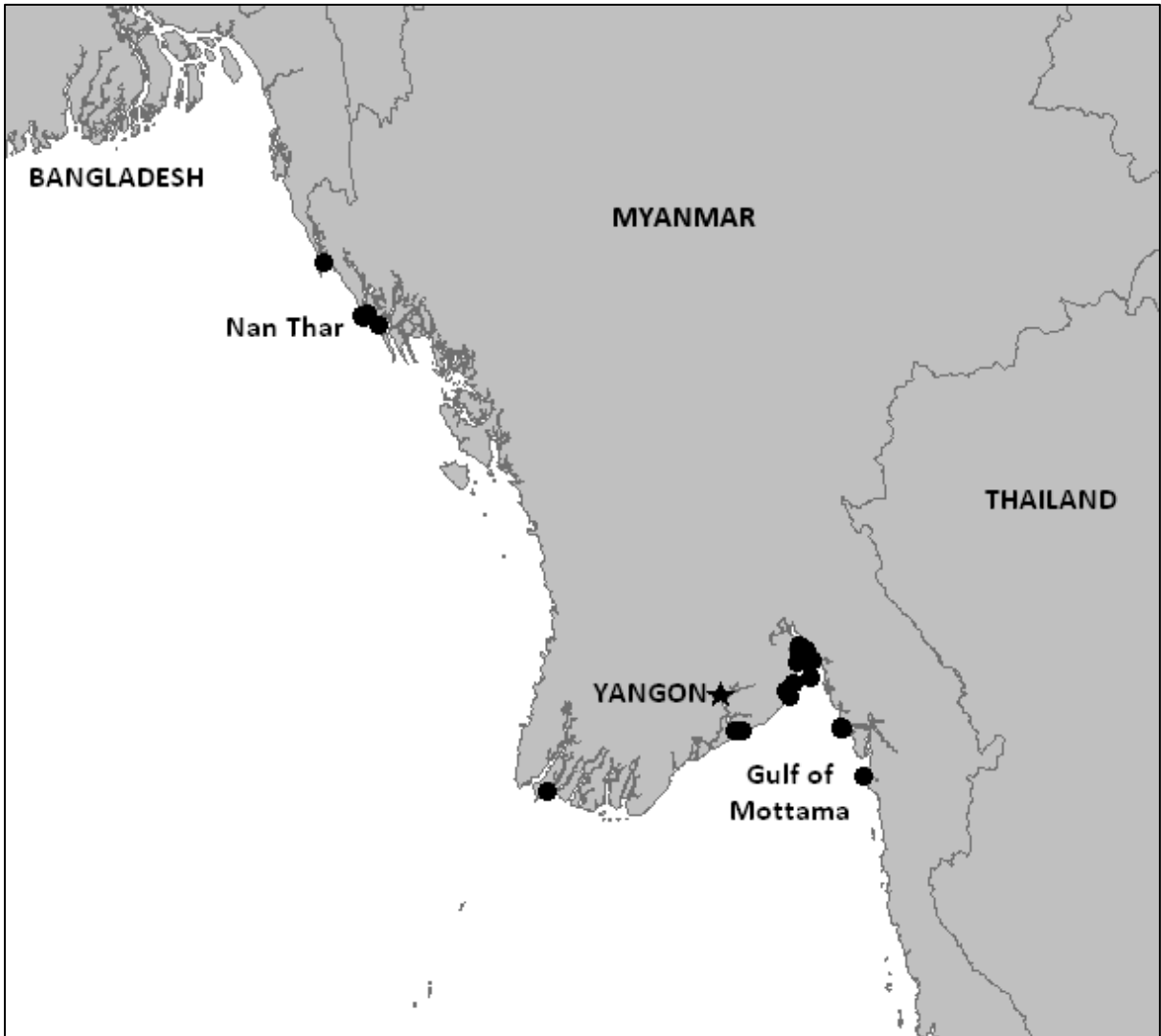
ရေညောင်နှုတ်ဝိုင်းငှက်များအတွက် မြန်မာနိုင်ငံသည် အရေးကြီးသောဆောင်းခိုနေရာဖြစ်ကြောင်းကို ၂၀၀၈ မတိုင်မီအထိမသိကြပါ။ ထိုအချိန်မှစ၍ ဤမျိုးစိတ်ထိန်းသိမ်းရေးဆောင်ရွက်ချက်မှတ်တိုင်များကိုအောက်တွင်အသားပေးဖော်ပြပါသည်။

ရက်စွဲ	မှတ်တိုင်များ (ပန်းတိုင်များ)
၂၀၀၈	
ဇူလိုင်လ	မုတ္တမကွေတွင်လေ့လာ၊ ရေညောင်နှုတ်ဝိုင်းငှက် (၄၈) ကောင်တွေ့၊ မှတ်တမ်းတင်
ဇူလိုင်လ	နံ့သာကျွန်းတွင်လေ့လာ၊ (၃၆) ကောင်မှတ်တမ်းတင်
ဇူလိုင်လ	ရန်ကုန်တွင်ပထမဆုံးနိုင်ငံတကာရေညောင်နှုတ်ဝိုင်းအလုပ်ရုံဆွေးနွေးပွဲကျင်းပ
၂၀၀၉	
ဇူလိုင်လ	မုတ္တမကွေနှင့်နံ့သာကျွန်းနောက်ဆက်တွဲလေ့လာရေး၊ ငှက်ကိုဖမ်းဆီးပစ်ခတ်ခြင်းသည် အလေးအနက်ထားရသောပြဿနာတစ်ခုအဖြစ်တွေ့ရှိရ
ဇူလိုင်လ	ရခိုင်ကမ်းရိုးတန်းနံ့သာကျွန်းနှင့်ကျွန်းတောင်ဖက်လေ့လာ၊ ငှက်တစ်ကောင်သာတွေ့
ဇူလိုင်လ	ဒေသခံများနှင့်ပထမဆုံးအကြိမ်တိုင်ပင်ဆွေးနွေးခြင်းနှင့်ထိခိုက်မှုကိုလျော့ကျစေသောနည်းလမ်းများဆောင်ရွက်ခြင်းကိုနံ့သာကျွန်းတွင်ပြုလုပ်
ဇူလိုင်လ	ရန်ကုန်တွင်ဒုတိယအကြိမ်နိုင်ငံတကာအလုပ်ရုံဆွေးနွေးပွဲကျင်းပ
၂၀၁၀	
ဇူလိုင်လ	မုတ္တမကွေတွင်နောက်ထပ်လေ့လာချက်အရဒတက်/ကျဇုံဇာတိရပ်မြေသည် ရေပျော်ငှက်များအတွက်အရေးကြီးသောဇာတိရပ်မြေ(နေထိုင်ရာဒေသ) ဖြစ်ကြောင်းပေါ်လွင်လာသည်။ ငှက်ကောင်ရေ ၁၅၀၀၀၀ - ၂၀၀၀၀၀ အထိရေတွက်ခဲ့
ဇူလိုင်လ	လူမှုစီးပွားရေးလေ့လာမှုစတင်၊ ဒေသခံငှက်မုဆိုးများဖော်ထုတ်
ဇူလိုင်လ	ဧရာဝတီမြစ်ဝကျွန်းပေါ်လေ့လာရေးများမှ ရေညောင်နှုတ်ဝိုင်းတစ်ကောင်တွေ့ရှိ
ဇူလိုင်လ	နံ့သာကျွန်းသို့ ပထမဆုံးဂေဟဗေဒငှက်ကြည့်ခရီးစဉ်စတင်
မတ်လ	မုတ္တမကွေအရှေ့ဖက်ကမ်းရှိငှက်မုဆိုးများကို အစားထိုးအသက်မွေးဝမ်းကြောင်းပြုနိုင်ရန် ငွေ/ပစ္စည်းများပေးအပ်
၂၀၁၁	
ဇူလိုင်လ	မုတ္တမကွေနှင့် နံ့သာကျွန်းသို့နောက်ထပ်လေ့လာရေးများပြုလုပ်
ဇူလိုင်လ	ရန်ကုန်တွင်ရေညောင်နှုတ်ဝိုင်းငှက်အလုပ်ရုံဆွေးနွေးပွဲကျင်းပ
ဇူလိုင်လ	ထားဝယ်မြစ်ဝတွင်နောက်ထပ်လေ့လာရေးပြုလုပ်၊ ငှက်မုဆိုးများဆက်မလုပ်ရန်အစားထိုးအသက်မွေးဝမ်းကြောင်းအတွက်အထောက်အကူပေး
ဖေဖော်ဝါရီလ	အစားထိုးအသက်မွေးဝမ်းကြောင်းများအထောက်အကူပြုမှုများကိုစောင့်ကြပ်ကြည့်ရှုခြင်းနှင့် အကဲဖြတ်ခြင်းဆောင်ရွက်
ဧပြီလ	မုတ္တမကွေအနောက်ဖက်ကမ်းတွင်ငှက်မုဆိုးများအစားထိုးအသက်မွေးဝမ်းကြောင်းပြုနိုင်ရန်

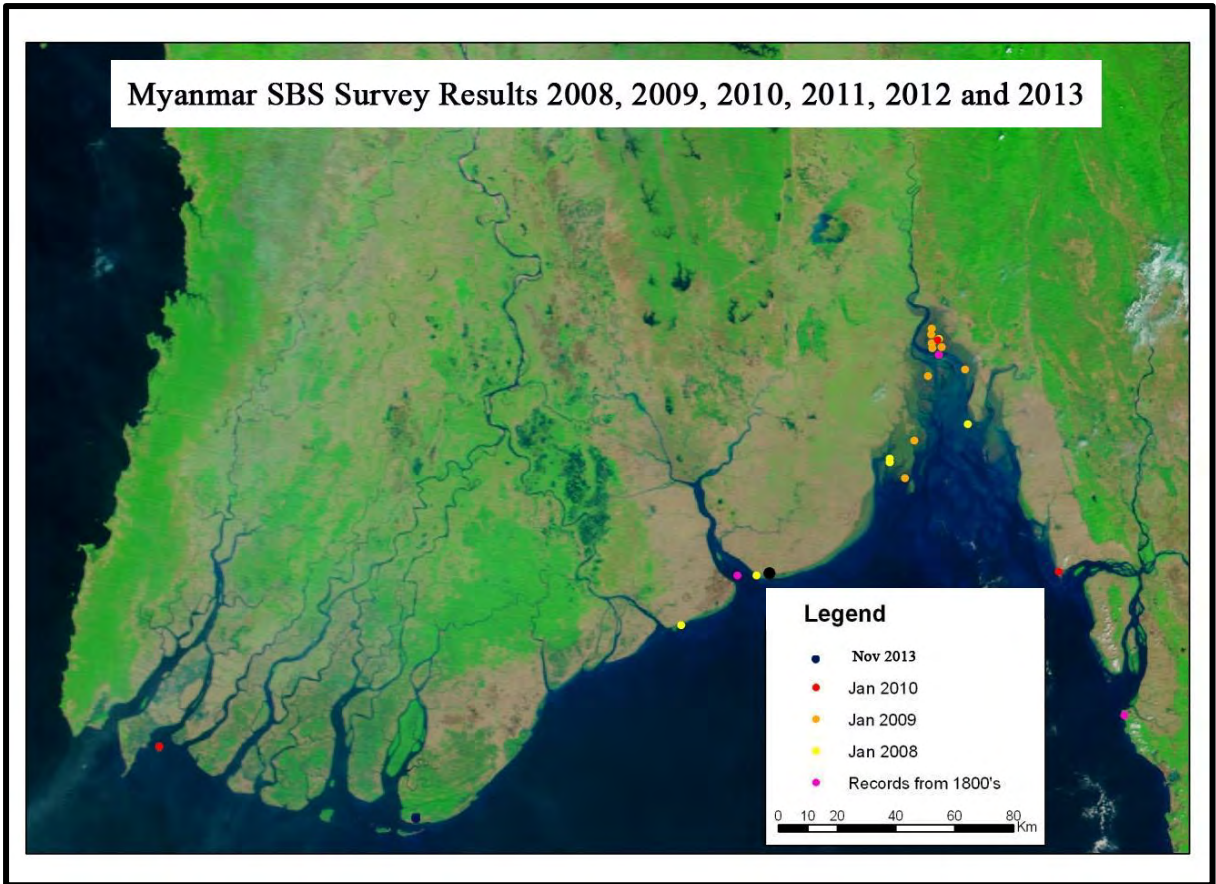
	ငွေ/ပစ္စည်းများအကူအညီပေး
ဧပြီလ	မုတ္တမကွေ့တွင်ငှက်ထိန်းသိမ်းခြင်းနှင့်ပတ်သက်သော ပညာပေးခြင်းနှင့်အသိမြှင့်တင်ခြင်း အစီအစဉ်တင်
ဧပြီလ	လူမှုစီးပွားရေးလေ့လာရေးလုပ်၊ ရေပျော်ငှက်ဖမ်းဆီးပစ်ခတ်မှုမတွေ့ရ
	နံ့သာကျွန်းတွင်ငှက်များကာကွယ်ခွင့်အတွက်မြေကွက်ငှား၊ ဒေသခံသဘာဝထိန်းသိမ်းရေးအဖွဲ့တစ်ခု(စစ်တွေသဘာဝထိန်းသိမ်းရေးအသင်း)တည်ထောင်၊ သတင်းအချက်အလက်များ၊ ပစ္စည်းများဖြန့်ဝေပေး
၂၀၁၂	
ဇွန်ဝါရီလနှင့် ဖေဖော်ဝါရီလ	မုတ္တမကွေ့နှင့်နံ့သာကျွန်းတို့တွင်နောက်ထပ်လေ့လာရေးပြုလုပ်ခဲ့
ဇွန်ဝါရီလနှင့် ဖေဖော်ဝါရီလ	နံ့သာကျွန်းတွင်ငှက်အစာစားခြင်းဂေဟဗေဒကိုလေ့လာ
ဇွန်ဝါရီလ	မုတ္တမကွေ့အနောက်ဖက်ကမ်းတွင် အစားထိုးအသက်မွေးဝမ်းကျောင်းအတွက် အထောက်အပံ့ကိစ္စကိုစောင့်ကြပ်ကြည့်ရှုခြင်း၊ အကဲဖြတ်ခြင်းပြုလုပ်
ဖေဖော်ဝါရီလ	မုတ္တမကွေ့ကို အနာဂတ် (Ramsar site) တစ်ခုအဖြစ်တိုးမြှင့်သတ်မှတ်ရန် နေပြည်တော်တွင် ကမ္ဘာ့ရေတိမ်ဒေသများနေ့ကျင်းပ
ဖေဖော်ဝါရီ-မေလ	မုတ္တမကွေ့အနောက်ဖက်ကမ်းတွင်ပညာပေးခြင်းနှင့် အသိမြှင့်တင်ခြင်းအစီအစဉ်ဆောင်ရွက်
မေလ	မုတ္တမကွေ့ကို (Ramsar site) အဖြစ်တိုးမြှင့်ရန်အလုပ်ရုံဆွေးနွေးပွဲနှင့်ကွင်းဆင်း လည်ပတ်ခြင်း ဆောင်ရွက်
အောက်တိုဘာလ	မုတ္တမကွေ့တွင် BANCA ဝန်ထမ်းများကိုဒေသခံအခြေခံသဘာဝ အရင်းအမြစ်စီမံခန့်ခွဲရေး သင်းတန်းကျင်းပပေး
အောက်တိုဘာလ	အရှေ့ဘက်ကမ်းလေ့လာရေးများမှ ရေညောင်နှုတ်ဝိုင်းတစ်ကောင်တွေ့ရှိမှတ်တမ်းတင်
နိုဝင်ဘာလ	နိုဝင်ဘာအဆင့်ရေညောင်နှုတ်ဝိုင်းမျိုးစိတ်၏လုပ်ငန်းစီမံချက် အလုပ်ရုံဆွေးနွေးပွဲကျင်းပ
ဒီဇင်ဘာလ	BANCA ဝန်ထမ်းများကိုလူမှုဘဝလေ့လာရေးတွင် “အရေးအပါဆုံးအပြောင်းအလဲ” ကိုသင်တန်းပေး
၂၀၁၃	
ဇွန်ဝါရီလ	မုတ္တမကွေ့ရှိရွာနှစ်ရွာတွင် “အရေးပါဆုံးအပြောင်းအလဲ” လေ့လာရေးပြုလုပ်၊ အစားထိုးအသက်မွေးဝမ်းကျောင်းများကိုစောင့်ကြပ်ကြည့်ရှုအကဲဖြတ်ခြင်းပြုလုပ်
ဖေဖော်ဝါရီလ	မုတ္တမကွေ့ကိုအနာဂတ် Ramsar site အဖြစ်တိုးမြှင့်သတ်မှတ်ရန်နေပြည်တော်နှင့် မော်လမြိုင်တွင် “ကမ္ဘာ့ရေတိမ်ဒေသများနေ့”ကျင်းပ၊ မွန်ပြည်နယ်နေ့တွင်ထောက်ခံဆွေးနွေးခြင်း၊ အလုပ်ရုံဆွေးနွေးပွဲကျင်းပ
မတ်လ၊ ဧပြီလ	မုတ္တမကွေ့ Ramsar site နယ်နိမိတ်သတ်မှတ်ခြင်းကို BANCAနှင့် MOECAF ပူးတွဲဆောင်ရွက်
မေလ	မုတ္တမကွေ့အရှေ့ဖက်ကမ်းတွင်ဒေသခံသဘာဝပတ်ဝန်းကျင်ထိန်းသိမ်းရေးအသင်းဖွဲ့စည်းတည်ထောင်

မေလ	မုတ္တမကွေ့အရှေ့ဖက်ကမ်းအတွက် Ramsar site မြေပုံမူကြမ်း(မွန်ပြည်နယ်ဖက်)ကို MOECAF သဘောတူလက်ခံ
ဇွန်လ	မုတ္တမကွေ့အရှေ့ဖက်နှင့်အနောက်ဖက်ကမ်းတို့တွင် ပတ်ဝန်းကျင်ထိန်းသိမ်းရေးအသင်းသစ်များထပ်မံဖွဲ့စည်းတည်ထောင်ပြီး အသင်း (၄) သင်းရှိပြီဖြစ်သည်
ဩဂုတ်လ	မုတ္တမကွေ့တွင်ဒေသခံပတ်ဝန်းကျင်ထိန်းသိမ်းရေးအသင်းအဖွဲ့များကိုသင်တန်းပေး
စက်တင်ဘာလ	မုတ္တမကွေ့ရှိဒေသခံပတ်ဝန်းကျင်ထိန်းသိမ်းရေးအဖွဲ့(အသင်း)များကိုလှေများနှင့်ပစ္စည်းကိရိယာများပေးအပ်
အောက်တိုဘာလ	မုတ္တမကွေ့တွင်ရေညောင်နှုတ်ဝိုင်းလေ့လာရေးပြုလုပ်
နိုဝင်ဘာလ	ဧရာဝတီမြစ်ဝကျွန်းပေါ် အရှေ့ပိုင်းရှိရေငှက်ကောင်ရေအခြေအနေကိုလေ့လာသည်
ဒီဇင်ဘာလ	မုတ္တမကွေ့တောင်ဖက် (သံဖြူဇရပ်မြို့နယ်၊ မွန်ပြည်နယ်) တွင်ရေညောင်နှုတ်ဝိုင်းလေ့လာရေးပြုလုပ် မုတ္တမကွေ့နှင့်နံ့သာကျွန်းဆောင်းဒိုဒေသတို့တွင် ရေညောင်နှုတ်ဝိုင်းကောင်ရေအခြေအနေကိုလေ့လာခြင်း မုတ္တမကွေ့ရှိပတ်ဝန်းကျင်ထိန်းသိမ်းရေးအဖွဲ့များအား ငှက်ကြည့်ခြင်းသင်တန်းပေး Ramsar site နယ်နိမိတ်နှင့်ပတ်သက်၍ သစ်တောနှင့်သတ္တုတွင်းဝန်ကြီး(မွန်ပြည်နယ်)နှင့်ဆွေးနွေး
၂၀၁၄	
ဇန်နဝါရီလ	ငှက်မုဆိုးဟောင်းများအားထောက်ပံ့မှုကိုစောင့်ကြပ်ကြည့်ရှုအကဲဖြတ်ခြင်းပြုလုပ် မုတ္တမကွေ့ရှိရေညောင်နှုတ်ဝိုင်းငှက်ကောင်ရေကိုလေ့လာခြင်း မုတ္တမကွေ့အရှေ့ဖက်ကမ်းတွင်ရွာသားများအားရေချိုကန်များတူးဖော်ပေးအပ်ခြင်း
ဖေဖော်ဝါရီလ	နံ့သာကျွန်း၊ မုတ္တမကွေ့နှင့်မုတ္တမကွေ့တောင်ဖက်(သံဖြူဇရပ်မြို့နယ်၊ မွန်ပြည်နယ်) တို့တွင်ရေညောင်နှုတ်ဝိုင်းကောင်ရေလေ့လာခြင်းများပြုလုပ် မုတ္တမကွေ့အနောက်ဖက်ကမ်းကျေးရွာသားများအားရေချိုကန်များတူးဖော်ပေးအပ်ခြင်း
မတ်လ	မုတ္တမအရှေ့ဖက်ကမ်းတွင်အရင်းအမြစ်များရေရှည်တည်တံ့စွာအသုံးပြုရေးစီမံချက်ပြုစုသည် မုတ္တမအရှေ့ဖက်ကမ်းတွင်ရွာသားများအားရေချိုကန်များတူးဖော်ပေးအပ်သည် မုတ္တမကွေ့တွင်ရေညောင်နှုတ်ဝိုင်းကောင်ရေလေ့လာမှုများပြုလုပ်
ဧပြီလ	မုတ္တမအရှေ့ဖက်ကမ်းတွင် အရင်းအမြစ်များရေရှည်တည်တံ့စွာအသုံးပြုရေးစီမံချက်ပြုလုပ် မုတ္တမကွေ့အရှေ့ဖက်ကမ်းတွင် ရွာသားများအားရေချိုကန်များတူးဖော်ပေးအပ် အဆိုပြု Ramsar site နယ်နိမိတ်ကိစ္စ မွန်ပြည်နယ်အစိုးရနှင့်ဆွေးနွေး
မေလ	မွန်ပြည်နယ်၊ ကျိုက်ထိုမြို့နယ်တွင်ရေတိမ်ဒေသများစီမံခန့်ခွဲမှုသင်တန်းကျင်းပ

မြန်မာနိုင်ငံတွင်ရေညောင်နှုတ်ပိုင်းငှက်တွေ့နိုင်သောနေရာများ

မကြာသေးမီအချိန်ကမုတ္တမပင်လယ်ကွေ့နှင့်အနီး ရေညောင်နှုတ်ဝိုင်းငှက်တွေ့ရှိမှု

၄. မြန်မာနိုင်ငံတွင်ရေညောင်နှုတ်ဝိုင်းငှက်ကိုအဓိကခြိမ်းခြောက်နေမှုများ

ယခုဆောင်ရွက်နေသောမျိုးစိတ်လုပ်ငန်းစီမံချက်ကာလတွင်ချက်ခြင်းဆောင်ရွက်ဖြေရှင်းရမည့် အဓိကဦးစားပေးခြိမ်းခြောက်မှု (၅) ခုကိုတွေ့ရှိရသည်။

- ၁. ငှက်ကိုအမဲလိုက်(သတ်ဖြတ်)ခြင်းသည်အဓိကခြိမ်းခြောက်မှုတစ်ခုဖြစ်၍ကမ္ဘာ့ငှက်ကောင်ရေကျဆင်းသွားခြင်းကိုလျော့ချရန်ချက်ခြင်းဆောင်ရွက်ရန်လိုအပ်သည်။ ၂၀၁၀ ခုနှစ်မှစ၍ထိန်းသိမ်းစောင့်ရှောက်ရေးလုပ်ငန်းများဆောင်ရွက်ခဲ့သဖြင့်ငှက်အမဲလိုက်မှုသိသာလျှင်မြန်စွာကျဆင်းသွားသော်လည်း အနည်းငယ်မျှသောငှက်အမဲလိုက်မှုသည်ပင်လျှင် ကောင်ရေနည်းပါးသောရေညောင်နှုတ်ဝိုင်းငှက်အပေါ်ပြင်းထန်သောသက်ရောက်မှုရှိနိုင်သည်။
- ၂. ရေညောင်နှုတ်ဝိုင်းရှိရာအဓိကနေရာများတွင် တရားဝင်ကာကွယ်မှုမရှိခြင်း၊ နောင်နှစ်အနည်းငယ်တွင်ဖြစ်လာမည်ဟုမျှော်မှန်းရသော စီးပွားရေးတိုးတက်မှုနှင့်အတူ ကမ်းခြေဒေသဖွံ့ဖြိုးရေးကိုလည်း လျော့ပေါ့၍မတွက်သင့်ပါ။ အဓိကနေရာများကိုရှာဖွေဖော်ထုတ်ခြင်း၊ ကာကွယ်ခြင်းနှင့်ပတ်ဝန်းကျင်နှင့်လိုက်လျောစွာဖွံ့ဖြိုးစေခြင်းတို့သည် အဖြစ်မနေအရေးကြီးဦးစားပေးဆောင်ရွက်ရမည်။
- ၃. ဒီတက်/ကျဇုံကြားငှက်များနေထိုင်ရာမြေတွင်ဒရေတောပင်များစိုက်ပျိုးခြင်းသည် ရေညောင်နှုတ်ဝိုင်း အပါအဝင်ရေပျော်ငှက်တို့ကိုဆိုးဝါးစွာထိခိုက်နိုင်သည်။ အထူးသဖြင့်ရေပျော်ငှက်တို့နေထိုင်ရာအဓိကနယ်မြေများကိုအပင်စိုက်မှုကိုထိန်းသိမ်းလုပ်ဆောင်ခြင်းမရှိပါကဖြစ်သည်။

- ၄. တရားမဝင်ငါးဖမ်းပိုက်များကိုနေရာမှမရုတ်သိမ်းဘဲချွန်းထားပါကရေညောင်နှုတ်ပိုင်းအပါအဝင် ရေပျော်ငှက်များကိုမရည်ရွယ်ဘဲဖမ်းမိနိုင်ပါသည်။
- ၅. နံ့သာကျွန်းတွင်တရားမဝင်သဲစုပ်ယူထုတ်လုပ်မှုကြောင့် ကျွန်း၏ရုပ်သွင် (အပေါ်ယံရုပ်သွင်) နှင့်ငှက်တို့၏နေထိုင်ရာကိုကြီးမားစွာပြောင်းလဲထိခိုက်နိုင်ပါသည်။

နောက်ထပ်မကြီးမားလှသောခြိမ်းခြောက်မှုများမှာ ငါးမွေးမြူရေး(ရေတွင်စိုက်ပျိုးမွေးမြူရေး) ဖွံ့ဖြိုးလာခြင်း၊ စိုက်ပျိုးရေးပိုမိုလာခြင်းကြောင့်သွယ်ဝိုက်၍ထိခိုက်ခြင်း၊ မြစ်ဖျားအရပ်မှဖွံ့ဖြိုးရေးလုပ်ငန်းများ ဥပမာ - ရေအားလျှပ်စစ်၊ မြစ်ဖျားဒေသမှစက်မှုလုပ်ငန်းများနှင့်ပတ်ဝန်းကျင်ဆိုင်ရာဥပဒေအားနည်းချက်နှင့် အရေးယူမှုအားနည်းခြင်းတို့ဖြစ်ပါသည်။

ဖြေရှင်းရန်လိုအပ်သောအခြားပြဿနာများ

- မြန်မာနိုင်ငံတွင်ထိန်းသိမ်းစောင့်ရှောက်မှုကို ဦးစားပေးရန်အားနည်းခြင်း၊ မျိုးစိတ်အဆင့်(နိုင်ငံတော်အဆင့် သတ်မှတ်ထားသောအနီရောင်စာရင်းမရှိ) နှင့်ငှက်ရိုရာဒေသအဆင့်(ဥပမာ-ဖေါ်ပြပါနေရာ (၂) ခုလုံးဖြစ် သောမုတ္တမကွေ့၊ နံ့သာကျွန်းတို့တွင်နိုင်ငံတော်အဆင့်ကာကွယ်သည့်အဆင့်မရှိ) တို့တွင်ပါအားနည်းပါသည်။
- အဓိကပါဝင်ပတ်သက်သူများကြားပူးပေါင်းဆောင်ရွက်မှုမရှိခြင်း (အားနည်းခြင်း)၊ ငှက်ရိုရာဒေသအဆင့်နှင့် နိုင်ငံတော်အဆင့်အထိဆောင်ရွက်ရန်လိုအပ်ပါသည်။

၅. အဓိကအသိဉာဏ်ဗဟုသုတကွာဟချက်များ

ဤမျိုးစိတ်လုပ်ငန်းစီမံချက်ကာလအတွင်းသုတေသနပြုလုပ်ရန်နှင့် စောင့်ကြပ်ကြည့်ရှုရန်လိုအပ်သောအသိဉာဏ်ဗဟုသုတအဓိကကွာဟမှု (၄) ခုကိုရှာဖွေဖော်ထုတ်ခဲ့ပါသည်။

- ၁. မုတ္တမကွေ့နှင့်နံ့သာကျွန်းမှဝေးရာအရပ်များတွင်ရေညောင်နှုတ်ပိုင်း၏ပျံ့နှံ့ပုံကိုအနည်းငယ်မျှပင်မသိရသေးပါ။
- ၂. မုတ္တမကွေ့တွင်ရေညောင်နှုတ်ပိုင်းများသည် ဤကျယ်ပြန့်သောမြစ်ဝဒေသကိုမည်သို့အသုံးပြုကြသည်ကို ပိုမိုသိရှိနားလည်ရန်လိုအပ်ပါသည်။ ဤကိစ္စသည်ငှက်နေထိုင်ရာဒေသကာကွယ်ခြင်း(အထူးသဖြင့်နယ်နိမိတ်သတ်မှတ်ခြင်းနှင့် အတွင်းပိုင်းဇုံသတ်မှတ်ခြင်း) နှင့်တကွငှက်အမဲလိုက်ခြင်းကိုပြေလျော့စေသောလုပ်ငန်းကိုအထောက်အကူပြုလိမ့်မည်။
- ၃. မြန်မာနိုင်ငံတွင်ရေညောင်နှုတ်ပိုင်းတို့ရောက်ရှိဖြစ်ပေါ်ပျံ့နှံ့ပုံကိုပိုမိုသိရှိနားလည်ရန်လိုအပ်ပါသည်။ ငှက်များရောက်ရှိလာသောနေ့ရက်များ၊ ပြန်လည်ထွက်ခွာသွားသောနေ့ရက်များကိုမသိရသေးပါ။ ထို့အတူပထမနှစ်အရွယ်ငှက်များနေရာသီတွင်ရှိမရှိ၊ နေသည်မနေသည်ကိုမသိရသေးပါ။ ဤသတင်းအချက်အလက်များသည်သင့်လျော်သောထိန်းသိမ်းစောင့်ရှောက်ရေးဦးတည်လုပ်ဆောင်ရန်အရေးကြီးပါသည်။
- ၄. အစားထိုးအသက်မွေးဝမ်းကြောင်းအစီစဉ်၏ ရေလတ်နှင့်ရေရှည်တည်တံ့ရေးသည်ဘာလဲ။ ဒေသခံများကိုအခြေခံထားသောသဘာဝအရင်းအမြစ်များစီမံခန့်ခွဲမှု Ramsar site သည် မြန်မာနိုင်ငံတွင်သင့်လျော်သော

ချဉ်းကပ် လုပ်ဆောင်မှုတစ်ခုဟုတ်ပါသလား။ ဦးစားပေးအဆင့်အနည်းငယ်နိမ့်သောမသိဉာဏ်ဗဟုသုတ ကွာဟချက်များကိုလည်းဖြေရှင်းရန်လိုသည်။ ယင်းတို့မှာငှက်တို့၏အစားစားသည့်အလေ့အထနှင့်နေထိုင် ရာအရပ်အသုံးပြုပုံ၊ ရေညောင်နုတ်ဝိုင်းနေရာများသို့ဒီရေတောပင်စိုက်ပျိုးရေးဝင်ရောက်မှု(ထပ်နေမှု)၊ နောင်အနာဂတ်တွင်ဦးစားပေးနေရာများအပေါ်ရာသီဥတုပြောင်းလဲမှု၏ သွယ်ဝိုက်သက်ရောက်မှုတို့ဖြစ် သည်။ ဖော်ပြပါကွာဟမှုများသည် “မျိုးစိတ်လုပ်ငန်းစီမံချက်” ကာလတွင်ဦးစားပေးအဆင့်နိမ့်သော ကိစ္စဖြစ် ပါသည်။

၆. ဤမျိုးစိတ်လုပ်ငန်းစီမံချက်၏ရည်ရွယ်ချက်

မြန်မာနိုင်ငံရေညောင်နုတ်ဝိုင်းမျိုးစိတ်လုပ်ငန်းစီမံချက်၏ရည်ရွယ်ချက်မှာကမ္ဘာနှင့်အဝှမ်း ဤမျိုးစိတ်ပျောက်ကွယ် သွားခြင်းမှကာကွယ်ရန်နိုင်ငံတကာစောင့်ရှောက်ထိန်းသိမ်းရေးအားထုတ်မှုကိုအထောက်အကူပြုရန်ဖြစ်သည်။ မြန် မာနိုင်ငံရှိရေညောင်နုတ်ဝိုင်း၏ပျံ့နှံ့ပုံနှင့်ပတ်သက်သောအသိပညာကိုတို့မြှင့်ခြင်းနှင့်အဓိကခြိမ်းခြောက်နေသော ငှက် မုဆိုးလိုက်ခြင်းပြဿနာကိုဖြေရှင်းပေးခြင်းဖြင့်ရည်ရွယ်ချက်ပေါက်မြောက်အောင်မြင်လိမ့်မည်ဖြစ်ပါသည်။

ရည်မှန်းချက်/ရည်ရွယ်ချက်များ

ရည်မှန်းချက် (၁) - မုတ္တမကွေ့နှင့်နံ့သာကျွန်းတွင် Ramsar site များတည်ထောင်ရန်အရေးပါသောမျိုးစိတ် တို့အတွက်ရေရှည်တည်တံ့သောသင့်လျော်ရာနေရာသတ်မှတ်နိုင်ရန် အတွင်းအပြင်နယ်နိမိတ်သတ်မှတ်ရန်။

Ramsar site ဆိုသည်မှာနိုင်ငံတကာအဆင့်အရေးပါပြီးနိုင်ငံတကာမှသတ်မှတ်၊ အသိအမှတ်ပြုထားသော ရေတိမ် ဒေသတစ်ခုဖြစ်သည်။ ရေတိမ်ဒေသတန်ဖိုးများကိုကာကွယ်ရန်စီမံခန့်ခွဲခြင်းကိစ္စကိုဒေသခံပါဝင်ပတ်သက်သူတို့က သဘာဝအ ရင်းအမြစ်များကိုမှတ်တမ်းစွာ(ပညာရှိစွာ)အသုံးပြုခြင်းမှတဆင့်ဆောင်ရွက်သည်။ ရေညောင်နုတ်ဝိုင်း နေထိုင်ရာနေရာအားလုံးကိုလွှမ်းခြုံနိုင်ရန် (ပါဝင်ရန်) လိုအပ်သည်။ မုတ္တမကွေ့လတပြင်(ရွှံ့ညွှန်တော) တို့၏ ပြောင်းလဲလွယ် သော(မတည်ငြိမ်သော) သဘောသဘာဝသည်စိတ်ခေါ်ချက်တစ်ခုဖြစ်နေ၍ ယင်းကျယ်ပြန့်သော ဒေသနှင့်ပတ်သက်သောအသိဉာဏ်ပိုမိုလိုအပ်သည်။ မုတ္တမပင်လယ်ကွေ့တွင်အရေးကြီးသောရေပျော်ငှက်တို့၏ နေရာများမှာ မွန်ပြည်နယ်နှင့်အတူရန်ကုန်နှင့်ပဲခူးတိုင်းဒေသကြီးတို့တွင်ရှိသည်။ Ramsar site နယ်နိမိတ်သတ်မှတ် ခြင်း၏တိုးတက်မှုမှာ မွန်ပြည်နယ်ဖက်တွင်ပို၍ရှေ့တန်းရောက်နေပါသည်။ ထို့ကြောင့်အဆင့်လိုက်ချဉ်းကပ်ဆောင် ရွက်မှုမျိုးမှာသင့်လျော်သည်ဟုဆိုနိုင်ရန်ဖြစ်ပါသည်။ ဒေသခံပါဝင်ပတ်သက်သူများနှင့်တိုင်ပင်ညှိနှိုင်းခြင်း၊ သု တေသနတွေ့ရှိချက်များကိုအသိပေးခြင်းဖြင့် ပဲခူးနှင့်ရန်ကုန်တိုင်းဒေသကြီးတို့တွင်လည်းနောက်ထပ်တိုးလာမည်ဖြစ် ပါသည်။ နောက်ဆုံး Ramsar site မှာမွန်ပြည်နယ်ရော တိုင်းဒေသကြီး (၂) ခုပါ ပါဝင်မည်ဖြစ်ပြီး ဧရိယာတစ်ခုလုံး ကိုစီမံခန့်ခွဲ ရန်ပူးပေါင်းဆောင်ရွက်မည့်နည်းလမ်းများကိုဖော်ထုတ်ရန်လိုအပ်လာပါမည်။

ရည်မှန်းချက် (၂) - မျိုးစိတ်များကာကွယ်ရန်နှင့် ဒေသခံအသက်မွေးဝမ်းကြောင်းများကာကွယ်ရန်အတွက် ဒေသခံများအခြေခံသောမုတ္တမကွေ့အရင်းအမြစ်များစီမံခန့်ခွဲရေးတည်ဆောက်ရန်နှင့် အစိုးရဌာန(အဖွဲ့စည်း) များ၏ပံ့ပိုးမှုကိုရယူရန်။

Ramsar site သတ်မှတ်ခြင်းသည်ဒေသခံများကိုအကျိုးပြုပါသည်။ အဘယ်ကြောင့်ဆိုသော်အဓိကဦးတည်ချက်ပန်း တိုင်မှာသဘာဝအရင်းအမြစ်များကိုရေရှည်တည်တံ့ရန်စီမံခန့်ခွဲရေးဖြစ်ပြီးဒေသခံများအတွက်ရေရှည်အကျိုးကျေးဇူး ပြုရန်ဖြစ်ပါသည်။ အခြားတစ်ဖက်တွင်လည်းအရေးကြီးသောဇီဝမျိုးစုံမျိုးကွဲ(ဤကိစ္စတွင်ရေညောင်နုတ်ဝိုင်းနှင့်အခြား ရေပျော်ငှက်များ) နှင့်သဘာဝစနစ်ကိုထိန်းသိမ်းစောင့်ရှောက်ခြင်းကိုအထောက်အကူပြုပါသည်။ ပြင်တွင်း/ပြည်ပ

ပညာရှင်များအကူအညီအထောက်အပံ့ဖြင့်ဒေသခံပါဝင်ပတ်သက်သူတို့ပြုစုထားသောစီမံခန့်ခွဲမှုစီမံချက်တစ်ခုလိုအပ်သည်။ ထိုစီမံချက်တွင် အောက်ပါတို့ပါဝင်ရပါမည်။ သဘာဝအရင်းအမြစ်အသုံးပြုရန်အတွင်းဖိုများသတ်မှတ်ခြင်းနှင့်ထိန်းသိမ်းစောင့်ရှောက်ခြင်း၊ အသက်မွေးဝမ်းကြောင်းလိုအပ်ချက်များ၊ သဘာဝအရင်းအမြစ်များရေရှည်အသုံးပြုနိုင်ရန်စည်းမျဉ်းစည်းကမ်းများ၊ သုတေသနလိုအပ်ချက်များ၊ ပါဝင်ပတ်သက်သူတို့၏တာဝန်နှင့်စောင့်ကြပ်ကြည့်ရှုခြင်းတို့ဖြစ်သည်။ ဤစီမံချက်ကိုတိုးတက်အကောင်အထည်ဖော်နေသည့်ကာလတွင် အသက်မွေးဝမ်းကြောင်းအထောက်အကူများပေးခြင်းကိုဆက်လက်ဆောင်ရွက်မည်ဖြစ်ပြီး အချို့သောလုပ်ဆောင်ချက်အသစ်များကိုရှေ့ပြေးစမ်းသပ်မှုပြုလုပ်ပါမည်။ အထူးသဖြင့်ငှက်ကြည့်ခရီးစဉ်များမှတစ်ဆင့်ဂေဟဗေဒခရီးသွားလုပ်ငန်းတည်ထောင်ခြင်းဖြစ်သည်။ ဒေသခံရွာသားများပါဝင်သောဒေသခံထိန်းသိမ်းစောင့်ရှောက်ရေးအသင်းများဖွဲ့စည်းတည်ထောင်ထားပြီးဖြစ်၍နေ့စဉ်ထိန်းသိမ်းခြင်းနှင့်အသက်မွေးလုပ်ငန်းဆောင်ရွက်ခြင်းတို့ကိုဆောင်ရွက်ရန်အတွက်အရေးကြီးသည်။ ဤဒေသခံများအတွက်စွမ်းရည်မြှင့်သင်တန်းလိုအပ်၍ဒေသအဖွဲ့အစည်း(ဌာန) များနှင့်အဆက်အသွယ်နှင့်ထောက်ပံ့မှုလိုအပ်ပါသည်။

ရည်မှန်းချက် (၃) - ရေညောင်နှုတ်ပိုင်းထိန်းသိမ်းစောင့်ရှောက်ရန်လိုအပ်သောအဓိကသတင်းအချက်အလက်နှင့်အသိဉာဏ်ဗဟုသုတကွာဟချက်များကိုဖြည့်ဆည်းပြီး Ramsar site စီမံခန့်ခွဲရေးစီမံချက်တွင် တိက်ရိုက်အထောက်အကူပြုရန်။

အထက်တွင်ဖော်ပြခဲ့သကဲ့သို့ဖြည့်ဆည်းရန်ကျန်နေသေးသော အရေးကြီးသတင်းအချက်အလက်ကွာဟချက်များရှိနေပါသည်။ ရေညောင်နှုတ်ပိုင်းအတွက်အဓိကနေရာကိုစီမံခန့်ခွဲမှုကိုတိုက်ရိုက်အကျိုးပြုမည့်သုတေသနလုပ်ရန်လိုအပ်ပါသည်။ ထို့အတူမြန်မာပြည်ရှိအခြားမျိုးစိတ်များအတွက်အရေးကြီးသောနေရာသိရှိဖော်ထုတ်ရန်လိုအပ်ပါသည်။

ရည်မှန်းချက် (၄) - ရေညောင်နှုတ်ပိုင်းနှင့်အခြားအန္တရာယ်ကျရောက်နေသောပြောင်းရွှေ့ငှက်တို့ကို ထိန်းသိမ်းရန်ဒေသခံများနှင့်ဒေသအစိုးရအဖွဲ့စည်း(ဌာန)များကို အသိပေးရန်နှင့်စည်းရုံးစုစည်းခြင်းဆောင်ရွက်ရန်။

ယနေ့အထိအသိမြင့်တင်ပေးခြင်းသည်ရေပျော်ငှက်များကို အမဲလိုက်ခြင်းကိုအရေးပါသောအခန်းကဏ္ဍမှတားဆီးပေးပါသည်။ ဤကိစ္စကိုဆက်လက်လုပ်ဆောင်ရန်နှင့်တိုးတက်အောင်ဆောင်ရွက်ရန်လိုအပ်သည်။ ဒေသခံများနှင့်ဒေသအစိုးရအဖွဲ့(ဌာန)များကို သတင်းအချက်အလက်သစ်များနှင့်တိုးတက်မှုအသစ်များကိုအချိန်နှင့်တပြေးညီသိရှိစေရန်ဖြစ်သည်။ အထူးသဖြင့် Ramsar site နှင့်ပတ်သက်သောလုပ်ငန်းများဖြစ်သည်။ Ramsar site များကိုအထိရောက်ဆုံးစီမံခန့်ခွဲနိုင်ရေး အတွက်ဆက်သွယ်မှုများသည် အသွားအပြန်(၂) လမ်းဖြစ်သင့်သည်။ သို့မှသာဒေသခံများ၏အသိဉာဏ်ဖြင့် Ramsar site များကို အထိရောက်ဆုံးစီမံခန့်ခွဲနိုင်မည်ဖြစ်သည်။ ဒေသခံပါဝင်ပတ်သက်သူတို့အနေဖြင့်ဒေသရေပျော်ငှက်တို့၏ကောင်ရေ အရေးပါမှုကိုသတိမပြုမိသည့်အခါမျိုးတွင် အခြားဒေသများမှရရှိခဲ့သည့်အတွေ့အကြုံနှင့်နည်းစနစ်များကိုအသုံးပြု၍အသိမြင့်တင်ရေးအစီအစဉ်များကို ချမှတ်အကောင်အထည်ဖော်သင့်သည်။

BANCA အနေဖြင့် MOECAF နှင့်နိုင်ငံတကာရေညောင်နှုတ်ပိုင်းသီးသန့်ထိန်းသိမ်းရေးလုပ်ငန်းအဖွဲ့သို့ ဤလုပ်ငန်းစီမံချက် အကောင်အထည်ဖော်မှု၊ တိုးတက်မှုနှင့်ဖြစ်ပေါ်လာမည့်ပြဿနာများကိုနှစ်စဉ် အစီရင်ခံတင်ပြပါမည်။

BANCA သည် RSPB မှနည်းစနစ်အကူညီနှင့်ရန်ပုံငွေထူထောင်ရေးအကူအညီရယူပါမည်။

၇. လုပ်ငန်းအရေးယူဆောင်ရွက်ရန်လုပ်ဆောင်ချက်

ရည်မှန်းချက် (၁) - မုတ္တမကွေ့နှင့်နံ့သာကျွန်းတွင် Ramsar site များတည်ထောင်၍ အရေးပါမျိုးစိတ်တို့အတွက်ရေရှည်တည်တံ့သော သင့်လျော်ရာနေရာသတ်မှတ် နိုင်ရန်အတွင်းအပြင်နယ်နိမိတ်သတ်မှတ်ရန်။

အဓိကလုပ်ငန်းများ	ဦးစားပေးအဆင့်	အချိန်ကာလ	အဓိကပူးပေါင်းသူများ	ရန်ပုံငွေ
၁. ၁ မွန်ပြည်နယ်မုတ္တမကွေ့နယ်နိမိတ်သတ်မှတ်ခြင်း	ချက်ခြင်း		မွန်ပြည်နယ်အစိုးရ၊ MOECA၊ RSPB မှနည်းစနစ် အကူအညီ	✓
၁. ၁ (က) မွန်ပြည်နယ်အစိုးရနှင့် MOECA တို့နှင့်ဆွေးနွေးခြင်း၊ ပြန်လည်သုံးသပ်ခြင်း	ချက်ခြင်း	၂၀၁၄ တတိယသုံးလပတ်	မွန်ပြည်နယ်အစိုးရ၊ ဝန်ကြီးဌာန များ၊ RSPB မှနည်းစနစ်အကူအညီ	✓
၁. ၁ (ခ) Ramsar နှင့် RSPB မှနည်းစနစ်ပြန်လည်သုံးသပ်ခြင်း		၂၀၁၄ တတိယသုံးလပတ်		✓
၁. ၂ မြို့နယ်အဆင့်တိုင်ပင်ဆွေးနွေးခြင်းအလုပ်ရုံဆွေးနွေးပွဲ		၂၀၁၄ တတိယသုံးလပတ်		✓
၁. ၃ မွန်ပြည်နယ်အတွက် Ramsar သတင်းအချက်အလက် စာတမ်းများ (RIS) ပြုစုခြင်း	ချက်ခြင်း	၂၀၁၄ စတုတ္ထသုံးလပတ်	RSPB မှနည်းစနစ်အကူအညီ	✓
၁. ၄ Ramsar အတွင်းဝန်အဖွဲ့(ရုံး)သို့ MOECA မှ RIS တင်ပြခြင်း	ချက်ခြင်း	၂၀၁၅	MOECA	
၁. ၅ Ramsar စီမံခန့်ခွဲရေးစီမံချက်ရေးဆွဲခြင်း		၂၀၁၅		
၁. ၆ Ramsar ကိုပဲခူးနှင့်ရန်ကုန်တိုင်းဒေသကြီးများသို့ တိုးချဲ့ရေးဆွေးနွေးခြင်း	အလယ်အလတ်အဆင့်	၂၀၁၅ နှင့် ၂၀၁၆		
၁. ၇ Ramsar site တိုးချဲ့ရေးအတွက် RIS ပြန်လည်တင်ပြခြင်း	အလယ်အလတ်အဆင့်	၂၀၁၆		
၁. ၈ နံ့သာကျွန်းကို Ramsar site အဖြစ်သတ်မှတ်ရန်ဆွေးနွေးခြင်း		၂၀၁၆	စစ်တွေသဘာဝထိန်းသိမ်းရေး	

			အသင်း (SNCA)	
--	--	--	--------------	--

ရည်မှန်းချက် (၂) - မျိုးစိတ်များနှင့်ဒေသခံအသက်မွေးဝမ်းကြောင်းများကာကွယ်ရန်အတွက် ဒေသခံများအခြေခံသော မုတ္တမကွေ့အရင်းအမြစ်များ စီမံခန့်ခွဲရေး တည်ထောင်ရန်နှင့်အစိုးရဌာန(အဖွဲ့အစည်း)များ၏ပံ့ပိုးမှုကိုရယူရန်။

အဓိကလုပ်ငန်းများ	ဦးစားပေးအဆင့်	အချိန်ကာလ	အဓိကပူးပေါင်းသူများ	ရန်ပုံငွေ
၂. ၁ လူထုအခြေပြုသဘာဝအရင်း အမြစ်များစီမံခန့်ခွဲခြင်း (CBNRM) အကောင်အထည်ဖော်ရန် အဓိကပါဝင်ပတ်သက်သူများကိုဖော်ထုတ်သတ်မှတ်ခြင်း	မြင့်	ပထမသုံးလပတ် ၂၀၁၄		RSPB မှတစ်ဆင့် Darwin
၂. ၂ ဒေသခံထိန်းသိမ်းစောင့်ရှောက်ရေးအသင်းများ (LCG) ဖွဲ့စည်းတည်ထောင်ခြင်း	မြင့်	ပထမနှင့် ဒုတိယ သုံးလပတ်၊ ၂၀၁၄		RSPB မှတစ်ဆင့် Darwin
၂. ၃ ဒေသခံထိန်းသိမ်းစောင့်ရှောက်ရေးအသင်းများကိုသင်တန်းပေးခြင်း	မြင့်	၂၀၁၄		Darwin & CEPF
၂. ၄ LCG လုပ်ငန်းအစီစဉ်အကောင်အထည်ဖော်ခြင်း	မြင့်	ဆောင်ရွက်ဆဲ	LCGs	Darwin & CEPF
၂. ၅ LCG ၏လုပ်ဆောင်ချက်များကိုစောင့်ကြပ်ကြည့်ရှုခြင်း၊ အကဲဖြတ်ခြင်း၊ ဆောင်ရွက်ဆဲ	မြင့်	တစ်နှစ်လျှင် (၅) ကြိမ်သွားရောက်		Darwin via RSPB
၂. ၆ အဓိကကျေးရွာ(၂၀)တွင် အသေးစားထောက်ပံ့ငွေ ပေးအပ်ခြင်းကိုတည်ထောင်ခြင်း	အလယ်အလတ်			
၂. ၇ အဓိကကျေးရွာများတွင်မွေးမြူရေးကို အသက်မွေးဝမ်းကြောင်းအစားထိုးအဖြစ်ဖန်တီးခြင်း	အလယ်အလတ်			
၂. ၈ ပဲခူးနှင့်ရန်ကုန်တိုင်းဒေသကြီးတို့တွင် ရေချိုကန်များတည်ဆောက်ပေးခြင်း	အလယ်အလတ်			

ဇီဝမျိုးစုံမျိုးကွဲနှင့်သဘာဝထိန်းသိမ်းရေးအသင်း (BANCA)

၂. ၉ ထင်းလောင်စာအထောက်အကူပြုရန်နှင့် ဈေးကွက်အပြောင်းအလဲအတွက်ဒေသခံသစ်တောတည်ထောင်ရေးအစီအစဉ်	အလယ်အလတ်			
၂. ၁၀ ထင်းလောင်စာသုံးစွဲမှုလျော့ချရေးအတွက်ထိရောက်သောမီးဖိုပေးဝေရေးအစီအစဉ်	အလယ်အလတ်			
၂. ၁၁ ကျေးရွာ(၅)ရွာတွင်ငှက်ကြည့်(လေ့လာ)ခရီးသွားလုပ်ငန်းစတင်ခြင်း	မြင့်	ဒဇင်ဘာ ၂၀၁၄		
၂. ၁၂ ငါးလုပ်ငန်းများကိုစောင့်ကြပ်ကြည့်ရှုခြင်း	မြင့်			
၂. ၁၃ ရေရှည်တည်တံ့သောငါးလုပ်ငန်းများစီမံခန့်ခွဲခြင်းနှင့်အထောက်အပံ့ပေးခြင်း	မြင့်			

ရည်မှန်းချက် (၃) - ရေညောင်နွတ်ဝိုင်းထိန်းသိမ်းစောင့်ရှောက်ရန်လိုအပ်သောအဓိကသတင်းအချက်အလက်နှင့် အသိဉာဏ်ဗဟုသုတကွာဟချက်များကိုဖြည့်ဆည်း ၍ Ramsar site စီမံခန့်ခွဲရေးစီမံချက်တွင်တိုက်ရိုက်အထောက်အကူပြုရန်။

အဓိကလုပ်ငန်းများ	ဦးစားပေးအဆင့်	အချိန်ကာလ	အဓိကပူးပေါင်းဆောင်ရွက်သူများ	ရန်ပုံငွေ
၃.၁ မုတ္တမကွေ့တွင်နှစ်စဉ် SBS (ရေညောင်နွတ်ဝိုင်း) စောင့်ကြပ်ကြည့်ရှုခြင်း	မြင့်	စတုတ္ထသုံးလပတ် နှင့် ပထမသုံးလပတ်		
၃.၂ မုတ္တမကွေ့တောင်ဖက်(မွန်ပြည်နယ်) တနင်္သာရီ၊ ဧရာဝတီမြစ်ဝကျွန်းပေါ်နှင့်ရခိုင်ဒေသတို့တွင် SBS နေရာအသစ်များကွင်းဆင်းလေ့လာခြင်း	မြင့်	စတုတ္ထသုံးလပတ် ၂၀၁၄ နှင့် ပထမသုံးလပတ် ၂၀၁၅		
၃.၃ နံ့သာကျွန်းတွင်နှစ်စဉ် SBS စောင့်ကြပ်ကြည့်ရှုခြင်း	မြင့်	စတုတ္ထသုံးလပတ်နှင့် ပထမသုံးလပတ်	စစ်တွေသဘာဝထိန်းသိမ်းစောင့်ရှောက်ရေးအသင်း (SNCA)	
၃.၄ ရေအောက်ကြမ်းပြင်နေ သက်ရှိသုတေသနဆောင်ရွက်ခြင်း	အလယ်အလတ်	ပထမနှင့်စတုတ္ထသုံးလပတ် ၂၀၁၄	Ramsar ကွန်ယက်၊ ဂျပန်	
၃.၅ SBS ရေညောင်နွတ်ဝိုင်း အစာအလေ့အထနှင့် မြစ်ဝအသုံးချမှု လေ့လာခြင်း (မြန်မာပါရဂူကျောင်းသား/ သူများမှတစ်ဆင့်)	နိမ့်		Ramsar Network Japan နှင့် Nigel Clark (BTO) (ဖြစ်နိုင်ချေ)	
၃.၆ ဒီရေတောပင်စိုက်ပျိုးခြင်းနှင့် ရေပျော်ငှက်များ၏ နေရပ်ပေါ်သက်ရောက်မှုလေ့လာခြင်း	နိမ့်		လူမှုဝန်ထမ်းဝန်ကြီးဌာန၊ RSPB (အဝေးမှ ထောက်လှမ်းခြင်း) (ဂြိုဟ်တု)	
၃.၇ ကမ်းခြေဒေသများအပေါ်ရာသီဥတုပြောင်းလဲမှု၏ ဖြစ်နိုင်သောသက်ရောက်မှု - လေ့လာခြင်း	နိမ့်			
၃.၈ မတည်မြဲသောလတာပြင် (ရွံ့ညွန်ပြင်) များ၏ ပြောင်းလဲမှု - လေ့လာခြင်း	နိမ့်		RSPB (အဝေးမှထောက်လှမ်းခြင်း)	

ရည်မှန်းချက် (၄) - ရေညောင်နှုတ်ဝိုင်းနှင့်အခြားအန္တရာယ်ကျရောက်နေသော ပြောင်းရွှေ့ငှက်တို့ကိုထိန်းသိမ်းစောင့်ရှောက်ရန်ဒေသခံများနှင့် ဒေသအစိုးရအဖွဲ့အစည်း (ဌာန) များကိုအသိပေးခြင်း၊ စည်းရုံးခြင်းဆောင်ရွက်ရန်။

အဓိကလုပ်ငန်းများ	ဦးစားပေးဆင့်	အချိန်ကာလ	အဓိကပူးပေါင်းဆောင်ရွက်သူများ	ရန်ပုံငွေ
၄. ၁ Ramsar site အတွက်ကမ္ဘာ့ရေတိမ်ဒေသများနေ့ကျင်းပခြင်း	မြင့်	ဖေဖော်ဝါရီ ၂၀၁၅ နှင့် ၂၀၁၆		RSPB
၄. ၂ မုတ္တမကွေ့အတွက်အဓိကပွဲကြည့်ပရိသတ် (ပြည်သူများ) ဖော်ထုတ်သတ်မှတ်ခြင်း	မြင့်	ဇန်နဝါရီ ၂၀၁၄		BANCA core work
၄. ၂ (က) ရန်ကုန်၊ ပဲခူးတိုင်းဒေသကြီးများနှင့် မွန်ပြည်နယ်တွင်အလုပ်ရုံဆွေးနွေးပွဲများကျင်းပခြင်း	မြင့်	ဖေဖော်ဝါရီ ၂၀၁၄		
၄. ၃ မုတ္တမကွေ့တွင်ကျောင်းပညာပေးအစီအစဉ်များထပ်မံဆောင်ရွက်ခြင်း	အလယ်အလတ်	နိုဝင်ဘာဒီဇင်ဘာ ၂၀၁၄၊ ဇူလိုင် ၂၀၁၅		
၄. ၄ နိုင်ငံရေးအခြေအနေနှင့်လေ့လာရေးရလဒ်အပေါ်မူတည်၍ပညာပေးရေးနှင့် အသိမြှင့်တင်ရေးလုပ်ငန်းများကိုပြန်သုံးသပ်ခြင်း	အလယ်အလတ်	တတိယသုံးလပတ် ၂၀၁၄		
၄. ၅ ရေညောင်နှုတ်ဝိုင်းထိန်းသိမ်းရေး နိုင်ငံတော်အဆင့်ဆက်သွယ်ရေးစီမံချက်တစ်ခုပြုစုတည်ထောင်ခြင်း	အလယ်အလတ်	စတုတ္ထသုံးလပတ်		
၄. ၆ LCGs တို့ကကျေးရွာပညာပေးနှင့်ပတ်ဝန်းကျင်အသိပေးရေးလှုပ်ရှားမှုများဆောင်ရွက်ခြင်း	မြင့်	၂၀၁၄ စတုတ္ထပတ်မှ ဆက်လက်ဆဲ		CEPF in 2014
၄. ၆ (က) LCGs များအတွက်လုပ်ငန်းအစီစဉ်နှင့်သင်တန်းများအတွက်ဆောင်ရွက်ခြင်း	မြင့်	တတိယ၊ စတုတ္ထသုံးလပတ် ၂၀၁၄		CEPF
၄. ၇ ကျောင်းသား/သူငယ်များအတွက်ငှက်ကြည့်သင်တန်းပေးခြင်း	နိမ့်	ဒုတိယ၊ တတိယသုံးလပတ် ၂၀၁၅		

၈. ဆက်လက်ဖတ်ရှုလေ့လာရန်စာအုပ်များ

Pain, D., Green, R. & Clark, N. (2011) On the edge: can the Spoon-billed Sandpiper be saved? *British Birds* 104: 350-363.

Zöckler, C., Htin Hla, T., Clark, N., Syroechkovskiy, E.E., Yakushev, N., Daengphayon, S. & Robinson, R. (2010a) Hunting in Myanmar is probably the main cause of the decline of the Spoon-billed Sandpiper. *Wader Study Group Bulletin* 117: 1-8.

Zöckler, C., Syroechkovskiy, E.E. & Atkinson, P.W. (2010b) Rapid and continued population decline in the Spoon-billed Sandpiper *Eurynorhynchus pygmeus* indicates imminent extinction unless conservation action is taken. *Bird Conservation International* 20: 95-111.

Zöckler, C., Syroechkovskiy, E.E. & Bunting, G. (2010). International single species action plan for the conservation of the Spoon-billed Sandpiper *Eurynorhynchus pygmeus*. CMS Technical Report Series No.23.

၉. နောက်ဆက်တွဲ - အဓိကပါဝင်ပတ်သက်သူများ

၂၀၁၂ နိုဝင်ဘာလ အလုပ်ရုံဆွေးနွေးပွဲတွင်ဖော်ထုတ်သတ်မှတ်ခဲ့သောအဓိကပါဝင်ပတ်သက်သူများစာရင်း

ဒေသအဆင့်

- ငှက်မုဆိုးများ
- ဒေသအာဏာပိုင်များ
- ရေလုပ်သားများ
- ငါးနှင့်ပတ်သက်သောစီးပွားရေးလုပ်ငန်းရှင်များနှင့်ငါးဖမ်းလုပ်ငန်းကိုငွေကြေးထောက်ပံ့သောကုန်သည်များ
- ငါးမွေးမြူရေးပိုင်ရှင်၊ ငါးကန်ပိုင်ရှင်
- ရွာသားများ၊ ဒေသခံများ
- ကျောင်းများ - ကျောင်းသား/သူများ၊ ဆရာ/မများ
- လယ်သမားများ၊ အထူးသဖြင့်မြေယာဖော်ထုတ်မှုသည်ငှက်အတွက်ပြဿနာဖြစ်နိုင်သူများ
- ဒေသခံပတ်ဝန်းကျင်ထိန်းသိမ်းရေးအဖွဲ့များ (LCGs)
- စစ်တွေသဘာဝဝန်းကျင်ထိန်းသိမ်းစောင့်ရှောက်ရေးအသင်း (SNCA)

နိုင်ငံတော်အဆင့်

- ပတ်ဝန်းကျင်ထိန်းသိမ်းရေးနှင့်သစ်တောရေးရာဝန်ကြီးဌာန (MOECAF)
- မွေးမြူရေး၊ ရေလုပ်ငန်းနှင့် ကျေးလက်ဒေသဖွံ့ဖြိုးရေးဝန်ကြီးဌာန (MOLFRD)
- မြေစာရင်းဦးစီးဌာန
- လယ်ယာနှင့်ဆည်မြောင်းဝန်ကြီးဌာန
- လျှပ်စစ်ဝန်ကြီးဌာန
- စက်မှုဝန်ကြီးဌာန
- အထွေထွေအုပ်ချုပ်ရေးဦးစီးဌာန

နိုင်ငံတကာအဆင့်

- BirdLife International (Asia)
- Other BirdLife partners, BCST
- Asian Bird Fair
- RSPB (through RSPB, access DFID, DEFRA, Darwin)
- SBS Task Force
- Arcona Consulting, Cambridge UK
- British Trust for Ornithology (BTO)
- KNCF (Japan)
- Light house foundation
- Manfred Hermsem Stiftung
- Ramsar Secretariat
- Ramsar Network Japan
- WWT
- EAAFP
- Ministry of Environment Japan (MOEJ)
- Oil/gas joint ventures
- TOTAL, Myanmar

No.943, 2nd floor (right), Kyeikwine
Pagoda Road, Mayangone Township,
Yangon, Myanmar.

Web: www.banca_env.org
Email: bancamayanmar@gmail.com,
Phone: +959420080979, +951663077